

מומחה לגננות נוי, ייעוץ, תכנון, פיקוח בפיתוח ובאחזקה
רח' ירושלים 27, פרדס-הנה כרכור 37076
E-mail: elmalich@zahav.net.il

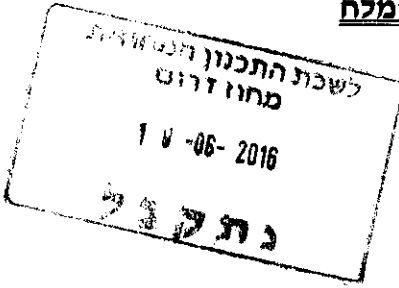
דני אלמליח - אגרונום

טל': 04-6371195 נייד: 052-3494616
פקס: 04-6271928

2.8.15

**חוות דעת אגרונומית לעצים תכנית מרכז כנסים ומלונאות בים המלח
תכנית מספר: 656-0249755**

סוג התוכנית: תכנית מתאר מקומית עם הוראות של תכנית מפורטת
שטח התוכנית: 160.052 דונם
מרחב תכנון מקומי: תמר
מרחב תכנון מחוזי: מחוז דרום

גושים וחלקות בתוכנית

מספר גוש	סוג גוש	חלק / כל הגוש	מספרי חלקות בשלמותן	מספרי חלקות בחלקן
39178	מוסדר	חלק		1
100145	מוסדר	חלק	16	2, 5, 12, 15
100422	מוסדר	חלק	43-51	9, 42, 54

תיאור כללי לאתר ולעצים

התכנית המפורטת למרכז הכנסים, מלונות ומסחר הינה חלק מתכנית בינוי ופתוח רבת היקף של מתחם התיירות באזור ים המלח שגבולותיו עין בוקק בצפון, שפך זוהר בדרום והשטח הכלוא בין כביש 90 ל'קו החוף' של ים המלח (**תכנית מספר 656-0254458**).

השטח של מרכז הכנסים כולל מקטע של טיילת ים המלח ממזרח לכביש השירות של בתי המלונות ושטח מופר בחלקו תלול וצחיח ממערב לכביש השירות. מיקומו מדרום למלון ישרוטל (קיסר). בתחום הטיילת 12 **עצי אלביציה צהובה גדולים** חלקם במצב גרוע, 7 **עצי תמר** מצוי בוגרים ועץ תמר בודד קטן, 2 **עצי שיטה ריסנית** האחד עץ גדול והשני שיח, 3 **שיחים שיטה מחטנית**, **אשל היאור** מקבץ שיחים בשולי כביש השירות של בתי המלונות, 3 **עצי שיטה סלילנית** בינוניים מתוכם אחד קטן ו 1 **עץ שיטה הסוכך** בינוני המצויים במפתח ערוץ שטפוני קטן בשטח הצחיח ממערב לכביש השירות ועוד 1 **עץ שיטה סלילנית** גדול המצוי בראש הערוץ רחוק מקבוצה זו.

עבודות הפתוח בשטח המדרוני הצחיח, עם עצי השיטה הסלילנית ושיטת הסוכך, כוללות שינוי מהותי בגבהים הקיימים והסטת הערוץ השטפוני באופן שאינו מאפשר את שימור עצי השיטה הסלילנית בעוד שעץ השיטה בראש הערץ נמצא בסמוך למובל ניקוז מתוכנן אך יתכן וניתן יהיה לשמרו.

לחוות הדעת מצורפים תסריט העצים, תמונות, טבלת מצאי עם תיאור מפורט לעצים וערך חלופי להבנת התמונה המלאה והערכים היחסיים לכריתה והעתקה/כריתה. ראה טבלת מצאי ומפה מצורפים. מצאי העצים והתכניות לכלל הפרויקט לפתוח של מתחם התיירות.

הכנות למתן חוות הדעת

לצורך הכנת חוות הדעת בקרתי באתר הנדון. עיינתי בתוכניות שונות לבנייה ולפתוח, וערכתי עם מתכנתת הנוף דיון לסטטוס העצים. העצים מוספרו בשטח על גבי תסריט העצים. העצים נבחנו על ידי למצב בריאותם, גודלם הפיזי, מיקומם ביחס לתוכנית המוצעת והשפעתם של אלו על האפשרויות השונות, שימור/העתקה/כריתה. ראה טבלת מצאי ומפה מצורפים. ניתן לצפות בעצים ע"י סיור וירטואלי באמצעות 'סרטי ווי' של גוגל, בנסיעה על כביש השירות דרומה ממלון ישרוטל. מצורפות תמונות מסך מתוך 'סרטי ווי' כדי להקל על התמצאות לסיור הוירטואלי.

הגנת האילנות

1. על פי תיקון 89 לחוק התכנון ולצו אילנות מוגנים העצים מוגנים וחל איסור על כריתתם השחתתם או העתקתם.
2. בסמכות פקיד היערות להפעיל שקול דעת באם לתת רשיון כריתה או העתקה וכן לקבוע את התנאים למתן הרשיון, כדוגמא את איכות העתקה מועד העתקה ועוד על פי הנוהל כפי שקבע פקיד יערות ראשי במשרד החקלאות.
3. לצורך כריתה או העתקת העצים יש לפנות לקבלת רשיון מפקיד היערות האזורי קק"ל.
4. ערך העצים נקבע להלן על פי הנהלים לערך ניקוד כפי שקבע פקיד יערות ראשי.
5. על פי הסיכום לערך הניקוד תינתן ההכרעה לסטטוס העץ, שימור/כריתה/העתקה.
6. פקיד היערות ראשי להפעיל את שיקול דעתו ולהכריע במקרים גבוליים או בנסיבות מיוחדות.

ערך הניקוד בעצים

מס. העץ	שם העץ	נדירות	ערכיות הסוג	חשיבות נופית סביבתית	בריאות	סיכום הנקודות	סטטוס לפי ניקוד	סטטוס מבוקש לרשיון	כמות
711 723- 726	אלביציה צהובה	1	2	1	2	6	כריתה	כריתה	12
712, 713, 715	שיטה מחטנית	1	1	1	2	5	כריתה	כריתה	3
726	אשל הפרקים	1	2	2	2	7	העתקה	העתקה	1
727	שיטה הסוכך	3	3	2	3	11	שימור	העתקה	1
728	שיטה סלילנית	3	3	2	3	11	שימור	העתקה	1
729	שיטה סלילנית	3	3	2	3	11	שימור	שימור	1
729A	שיטה סלילנית	3	3	3	3	12	שימור	שימור	1
730	שיטה סלילנית	3	3	2	3	11	שימור	העתקה	1
731- 737	תמר מצוי	1	2	2	3	8	העתקה	העתקה	7
738	אשל היאור	1	2	1	3	7	העתקה	כריתה	7
739	שיטה ריסנית	1	1	2	2	6	כריתה	שימור	1

הערות לחישוב ערך הניקוד :

ערך הניקוד לכל מדד הוא בין 1-3, ניקוד מירבי 3 וניקוד מינימלי 1
 המדדים לבחינת העצים : נדירות, ערכיות סוג העץ (כפי שקבע פקיד יערות ראשי), חשיבות נופית סביבתית, מצב בריאותי – "משך חיים"

- עצים בעלי ערך ניקוד עד 6 נקודות ניתן להתיר את כריתתם
- עצים בעלי ערך ניקוד 7-9 ניתן רשיון העתקה
- עצים בעלי ערך 10 ניקוד ומעלה יש לשמר על פי תכנית

אלביציה צהובה

1. האלביציה הצהובה עץ מהיר צימוח ביותר עם נוף גדול מצל ורחב וענפי שלד מעובים וכבדים.
2. תנאי השקיה הטובים והטמפרטורות החמות והנוחות באזור, גם בחודשי החורף, מאריכות את תקופת הצימוח בעץ.
3. בתנאים כמתואר הגידול עסיסי רך והעץ נוטה לשבר רב.
4. בתנאים בהם אין הדחת מלחים מספקת העץ מתנוון, מתקרח ובסופו של דבר מת.
5. הפרטים שנסקרו כוללים עצים קטנים עד בינוניים בד"כ ללא חשיבות או ערך יוצא דופן.
6. הפרטים היותר ותיקים ובוגרים במצב לא טוב או בינוני.
7. על פניו נראה כי פרטים גדולים בני כ 30 לא שרדו בסופו של דבר, אם בשל נזקי שבר חמורים ואו בשל נזקי המלחה מצטברים.
8. על אף שמין זה מועתק באחוזי הצלחה גבוהים מאד הרי שמהסיבות כמפורט לא מומלץ להעתיקו.
9. בכל מקום בו לא ניתן לשמר מין זה, מומלץ לכרתו.
10. מין עץ זה לא הוכיח עצמו לאורך השנים.
11. מומלץ להכין תכנית רב שנתית לעקירת כל העצים מסוג זה ולהמנע לחלוטין משתילת עצים חדשים מסוג ומין זה.

שיטה מחטנית

1. שיחים ללא ערך מיוחד לשימור או חובת רישיון לכריתתם.

התמר המצוי

2. התמר אמנם סמלי ביותר באזור אך שכיח ביותר, קל בהעתקה כמעט בכל חודשי השנה, וללא ערך מיוחד לשימור.
3. למעט פרטים יוצאי דופן כמו מקבץ מרובה גזעים מומלץ להתיר העתקה או כריתה (לעצים באיכות נמוכה) בכל מצב בו קיים צורך כזה.
4. במקרה של שימור ובתנאים בהם יש שינוי בגבהי הפתוח ניתן לכסות את הגזע בחומר גרנולרי או בחול גס ומנקז עד 1 מטר.

השיטה הריסנית

12. השיטה הריסנית מותאמת היטב לתנאי האקלים, הקרקע המליחות באזור ים המלח.
13. תרומתו בצל משמעותית ביותר.
14. מנגד העץ מסווג כעץ פולש בכל חלקי הארץ והוא אכן מתפשט וזורע את עצמו במרחב.
15. בכל מקום בו קיים צורך בפתוח יש להעדיף את כריתתו וקטילה בחומר הדברה.
16. פרט מסוים ומרשים זה, מספר 739, מתפצל לשני גזעים ראשיים מפני הקרקע. הגזעים מעובים וכבדים. קיימת סכנה ברורה לקריסת אחד מהגזעים או אפילו שניהם. במידה ומתקבלת החלטה לשמר את העץ יש להקטין משמעותית את משקל הנוף בשני הגזעים.

אשל היאור

1. עץ בר/שיח גדול המותאם היטב לתנאי האקלים, הקרקע המליחות באזור ים המלח.
2. תרומתו העקרית סביבתית בשירותי האבקה צוף, מסתור וצל לתרקים בעלי כנף וציפורים.
3. העץ שכיח ביותר וזורע עצמו באופן חופשי במרחב בכל נקודה רטובה ושטחי הגינון.
4. בכל מקום בו קיים צורך בפתוח יש להעדיף את כריתתו.
5. מספר 738 הם מספר שיחים בגובה כ 2.5 מטר קוטר 5 מטר שנבטו באופן ספונטני בשטח מופר.

אשל הפרקים

1. עץ גדול המותאם היטב לתנאי האקלים, הקרקע המליחות באזור ים המלח.
2. תרומתו הסביבתית בהצללה, בשירותי האבקה צוף, מסתור וצל לחרקים בעלי כנף וציפורים.
3. העץ שכיח וזורע עצמו באופן חופשי במרחב בכל נקודה רטובה ושטחי הגינון.
4. בכל מקום בו קיים צורך בפתוח יש להעדיף את העתקתו, למעט לגבי פרטים יוצאי דופן ביותר.
5. מספר 726 הוא עץ בינוני ללא ערך מיוחד לשימור.

השיטה הסלילנית ושיטת הסוכך

1. השיטה הסלילנית ושיטת הסוכך מותאמים היטב לתנאי האקלים, הקרקע המליחות באזור ים המלח.
2. עץ בר זה תרומתו הסביבתית לבעלי חיים ובעלי כנף, חרקים, בנוף ובצל משמעותית וחשובה ביותר.
3. עצים אלו בטבע מתקיימים מנגר שטפוני ומים הנמצאים בעומק רב.
4. ניתוק העצים מקציר הנגר יביא למותם.
5. בכל מקום בו משמרים את העצים אך מנתקים את קציר הנגר יש להשקותם קודם לפתוח, במהלך הפתוח לאחריו לכל חיי הצמח.
6. בכל מקום בו קיים צורך בפתוח יש לבחון בראש וראשונה את שימורם של עצים חשובים אלו.
7. אין די ניסיון מצטבר כדי להעריך את הצלחת העצים בהעתקה.
8. על פי מקור העצים מסאוונה עם גשמי קיץ, הבלבול הקייצי לאחר שטפונות מאוחרים בעונה וכן מתצפית על מערכת השורשים, הערכתי המקצועית היא כי ניתן להעתיק עצים אלו בחודשי הקיץ, הסתיו המוקדם והאביב המאוחר אך בהליך של הכנה מוקדמת לתקופה של 3-12, חיתוך שורשים, השקיה וגזיזום קל של הנוף.

העתקת העצים – בהתאמה לתנאי האקלים של אזור ים המלח**תמר מצוי**

1. עונת העתקה המומלצת לעצי תמר מצוי בכל חודשי השנה למעט יולי אוגוסט עם העדפה להעתקה בחודשים אוקטובר-נובמבר, פברואר-אפריל.
2. העתקה מומלצת ללא הכנה מוקדמת, גזיזום דור עלים אחד לכל היותר, קיצור קל של קצות העלים, הגמעת הנוף בקוטל פטריות וקוטל מזיקים, סגירה הדוקה של כתר העלים ועטיפה ביוטה, העתקה עם גוש שורשים בקוטר 1 מטר לפחות ולכל גובה הגוש.
3. לאחר העתקה יש להקפיד על השקיה רצופה או בפולסים למשך שבוע ימים ולאחר מכן על בסיס יום יומי.
4. העתקה תבוצע בפקוח אגרונומי ועל בסיס מפרט טכני.

שיטה סלילנית ושיטת הסוכך

1. במידה ויוחלט על העתקת חלק מהעצים ממינים אלו היא תבוצע כהעתקה ניסיונית תוך בקרה לתהליך ההכנה, העתקה והקליטה וליווי אגרונומי.
2. העתקה בפועל תבוצע בסתיו המוקדם או האביב המאוחר.
3. העתקה בהכנה מוקדמת בלבד לתקופה של 3-12.
4. ההכנה תכלול שטיפת הקרקע, חיתוך שורשים הדרגתי, השקיה במים מתוקים, חיפוי, הזנה וגזיזום קל של הנוף.

סיכום

1. עצי אלביציה צהובה שאינם ניתנים לשימור מומלץ לכרתם.
2. בכל הקשור לעצי תמר מצוי מומלץ להתיר את העתקתם ככל שידרש.
3. עצי אשל היאור ללא חשיבות מיוחדת, ככל שנדרש מומלץ לכרתם.

4. עצי שיטה ריסנית הם עץ פולש ולפיכך מומלץ לכרות עצים אלו ולהדבירם בקוטל עשבים.
5. עצי שיטה סלילנית בעלי חשיבות נופית וסביבתית גבוהה ביותר.
6. אמנם לא ניתן לשמר בתכנית זו את כל עצי שיטה סלילנית ושיטת הסוכך אך יש לראות תוצאה זו בראייה הכללית של התכנית לשימור סוגים ומינים חשובים אלו של עצים.
7. העתקת עצי מסוימים אלו של שיטה סלילנית ושיטת הסוכך יכולה לשמש ללימוד וצבירת ניסיון לקראת הצורך בהעתקת פרטים נוספים בעתיד של מינים אלו ובפרטים גדולים יותר.